

Дисципліна з підготовки доктора філософії:

ТЕРАПЕВТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ

Спеціальність	221 Стоматологія
Освітньо-наукова програма	ОНП “Стоматологія” 2023
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Навчальний рік	2026-2027
Статус дисципліни (обов’язкова/вибіркова)	ВК 4.2 Вибіркова, цикл професійної підготовки
Мова викладання	українська
Загальне навантаження	8,0 кредитів ЄКТС
Рік навчання / семестр	II-III рік / 3-6 семестри
Укладач (і)	к.мед.н., доцент ЗВО Наталія ГАДЖУЛА д.мед.н, професор ЗВО Марія ШІНКАРУК-ДИКОВИЦЬКА terstom@vnmue.edu.ua
Викладач (і), гостьові лектори	Не передбачені
Місце проведення, контакти	Кафедра терапевтичної стоматології Адреса: 21028, м. Вінниця, вул. Стуса 2, телефон +380432553759 terstom@vnmue.edu.ua gadzhula@vnmue.edu.ua

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ
АНОТАЦІЯ

Коротка анотація курсу, актуальність

Терапевтична стоматологія є спеціалізованою дисципліною циклу професійної підготовки докторів філософії, спрямованою на поглиблення теоретичних знань і формування компетентностей, необхідних для розв’язання комплексних наукових і клінічних проблем стоматології, критичного аналізу сучасних наукових даних, розроблення та обґрунтування нових наукових підходів, а також проведення власних досліджень із науковою новизною, теоретичним і практичним значенням.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасні наукові концепції щодо механізмів розвитку стоматологічних захворювань, особливостей їх клінічного перебігу, методів діагностики та диференційної діагностики, обґрунтування вибору методів профілактики й лікування, прогнозування результатів і профілактики ускладнень.

Дисципліна орієнтована на поглиблення знань аспірантів щодо сучасних підходів до діагностики та лікування каріозних і некаріозних уражень твердих тканин зубів, захворювань ендодонта (пульпіту, періодонтиту), пародонта та слизової оболонки порожнини рота. Особлива увага приділяється аналізу новітніх наукових даних, обґрунтуванню клінічних рішень на засадах доказової медицини, вибору індивідуалізованої тактики ведення пацієнтів, наданню невідкладної допомоги та диспансерному нагляду.

Вивчення дисципліни сприяє формуванню здатності аспірантів критично аналізувати результати сучасних досліджень, визначати перспективні напрями наукового пошуку, застосовувати отримані знання для пояснення клінічних явищ, обґрунтування наукових гіпотез і прогнозування результатів досліджень у галузі терапевтичної стоматології.

Пререквізити освітнього компонента

Відповідно до навчального плану, вивчення навчальної дисципліни “Терапевтична стоматологія” здійснюється, коли аспірантом набуті відповідні знання з основних базових дисциплін на II рівні вищої освіти, а також дисциплін: Сучасна стоматологія, Історія філософії, як методологічна основа розвитку науки та цивілізації, Англійська мова у науково-медичному спілкуванні, Написання, фінансування та управління науковими проєктами, реєстрація прав інтелектуальної власності, Медична статистика, Публікаційна активність та наукометричні бази даних, Медична етика та деонтологія, Мова сучасного наукового тексту, Академічна доброчесність, Біоетичні та медико-правові основи наукових досліджень, з якими інтегрується програма терапевтичної стоматології. У свою чергу, Терапевтична стоматологія формує засади поглибленого вивчення аспірантом наступних спеціалізованих дисциплін (Хірургічна стоматологія, Стоматологія дитячого віку, Ортопедична стоматологія, Цифрові технології в стоматології), а також інших дисциплін (Клінічна фармакологія, Клінічна фізіологія, патофізіологія, медична генетика, Клінічна біохімія та мікробіологія, Клінічна морфологія, Побічна дія ліків, Профілактика сезонних захворювань та захворювань, які регулюються міжнародними медико-соціальними правилами, Психогігієна та актуальні проблеми університетської гігієни).

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Метою викладання навчальної дисципліни “Терапевтична стоматологія” є здобуття аспірантами знань, навичок та вмінь, достатніх для продукування нових ідей, виконання оригінального наукового дослідження, отримання нових фактів та їх впровадження у практичну стоматологію, науково-педагогічну діяльність та інші сфери життя.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Терапевтична стоматологія” є формування системи знань, професійних умінь, педагогічної майстерності, дослідницько-інноваційної діяльності та практичних навичок під час ведення пацієнтів у клініці терапевтичної стоматології.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми третього (освітньо-наукового) рівня галузі знань І «Охорона здоров'я», спеціальності 221 «Стоматологія», освітньої програми «Стоматологія» дисципліна «Терапевтична стоматологія» забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей**:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми стоматології і дотичні міждисциплінарні проблеми, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні задачі на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням професійної етики та академічної доброчесності.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК05. Здатність до підвищення професійної кваліфікації.

ЗК06. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в стоматології і дотичних до неї суміжних напрямів медицини і можуть бути опубліковані у провідних міжнародних наукових виданнях.
- СК02. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проєкти в сфері стоматології та дотичні до них міждисциплінарні проєкти.
- СК03. Здатність презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та інноваційних проєктів у сфері стоматології усно і письмово державною мовою та однією з офіційних мов Європейського Союзу, оприлюднювати результати досліджень у провідних міжнародних наукових виданнях.
- СК05. Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики стоматології, виявляти проблеми, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в галузі охорони здоров'я, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень в стоматології.
- СК06. Здатність застосовувати сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності.
- СК07. Здатність критично аналізувати, оцінювати і синтезувати нові та комплексні ідеї у сфері стоматології та з дотичних міждисциплінарних питань.
- СК08. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.
- СК09. Володіння сучасними методами наукового дослідження.
- СК10. Здатність до впровадження нових знань (наукових даних) в науку, освіту та інші сектори суспільства.
- СК11. Здатність брати участь у нарадах, професійних об'єднаннях, наукових конференціях, форумах, конгресах, засіданнях наукових товариств, стажуваннях та мобільності.
- СК12. Здатність до лідерства, керування колективом. Лідерство у розробці та впровадженні інновацій у професійній стоматологічній та освітній діяльності.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

Терапевтична стоматологія як навчальна дисципліна закладає фундамент для формування в подальшому інтегративних кінцевих результатів навчання згідно з ОНП третього (освітньо-наукового) рівня галузі знань 22 "Охорона здоров'я" спеціальності 221 "Стоматологія", освітньої програми "Стоматологія" 2023, а саме:

- РН01. Мати концептуальні та методологічні знання зі стоматології та на межі предметних областей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.
- РН02. Глибоко розуміти загальні принципи та методи наук про здоров'я людини, основні тенденції їх розвитку, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних наукових розвідках у сфері стоматології та у викладацькій практиці.
- РН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень, статистичного аналізу даних, наявні літературні дані.
- РН05. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу медико-біологічної інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.
- РН06. Застосовувати загальні принципи та методи досліджень у сфері охорони здоров'я, а також сучасні методи та інструменти, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для провадження досліджень у сфері стоматології.
- РН08. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері стоматології, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і застосовувати інноваційні

технології навчання, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.

РН09. Планувати і виконувати дослідження зі стоматології та з дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, біоетики, належної клінічної практики (GMP), критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань.

РН10. Розробляти та досліджувати моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері стоматології та у дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН11. Впроваджувати результати наукових досліджень у освітній процес, медичну практику та суспільство.

РН12. Організовувати роботу колективу (здобувачів вищої освіти, колег, міждисциплінарної команди); демонструвати авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності.

Результати навчання для дисципліни:

1. Аналізувати сучасні наукові дані щодо етіології, патогенезу, діагностики, профілактики та лікування стоматологічних захворювань.
2. Інтерпретувати результати клінічних, лабораторних та інструментальних досліджень і використовувати їх для обґрунтування діагностичних та лікувальних рішень.
3. Оцінювати ефективність, безпечність і доказовість сучасних методів діагностики та лікування стоматологічних захворювань.
4. Обґрунтовувати вибір оптимальної тактики ведення пацієнтів зі стоматологічною патологією відповідно до сучасних клінічних рекомендацій і принципів доказової медицини.
5. Здійснювати критичний аналіз наукових публікацій, порівнювати результати досліджень та визначати невирішені наукові проблеми у сфері стоматології.
6. Розробляти та обґрунтовувати дизайн наукового дослідження, визначати його мету, завдання, методи та очікувані результати з урахуванням принципів академічної доброчесності й біоетики.
7. Узагальнювати та презентувати результати наукової діяльності, формувати аргументовані висновки та обґрунтовувати можливості їх практичного застосування у стоматології.

3. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ЇХ ОБСЯГ

Вид занять	Години
Лекції	-
Практичні заняття	90
Самостійна робота	90
Медична практика	60
Всього	240

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	НАЗВИ МОДУЛІВ І ТЕМ
Модуль 1. «Одонтопатологія в терапевтичній стоматології»	
1.	Сучасні методи клінічного обстеження стоматологічних пацієнтів з одонтопатологією. Диференційна діагностика больового синдрому. Критерії оцінювання клінічних показників та їх використання в наукових дослідженнях.
2.	Медична документація та цифрові технології в терапевтичній стоматології. ЕСОЗ, стандартизація клінічних даних, вимоги до ведення медичної документації.

	Медична картка стоматологічного хворого як джерело клінічної інформації та об'єкт наукового аналізу.
3.	Некаріозні ураження зубів: сучасні уявлення про етіопатогенез, патоморфологію та клінічні особливості. Сучасні методи діагностики, диференційної діагностики та оцінювання структурних змін твердих тканин зубів.
4.	Сучасні концепції менеджменту зубної біоплівки та зубного каменю. Доказові протоколи професійної гігієни порожнини рота. Критерії оцінювання ефективності методів видалення біоплівки та їх порівняльний аналіз.
5.	Сучасні уявлення про етіологію та патогенез карієсу зубів. Біологічні, мікробіологічні та молекулярні механізми каріозного процесу. Еволюція наукових поглядів і сучасні напрями досліджень карієсу.
6.	Карієс зубів: сучасні класифікації, клінічні та морфологічні особливості. Епідеміологічні показники, сучасні методи діагностики та диференційної діагностики. Морфологічні зміни твердих тканин зубів за даними мікроскопічних, променевих та оптичних досліджень.
7.	Доказові підходи до лікування карієсу зубів. Біологічно орієнтовані та мінімально інвазивні методи лікування, ремінералізувальна терапія. Диференційований вибір лікувальної тактики при глибокому та множинному карієсі. Оцінювання ефективності фізичних методів діагностики та лікування.
8.	Сучасні технології препарування твердих тканин зубів. Мінімально інвазивні методи, ультразвукові та альтернативні технології. Порівняльна оцінка їх ефективності, біологічної безпеки та клінічних результатів.
9.	Сучасні технології прямої та непрямой реставрації зубів. Біомеханічні та естетичні принципи відновлення зубів, обґрунтування вибору реставраційних матеріалів. Цифрове планування, фотопротокол, комп'ютерне моделювання посмішки. Критерії оцінювання довгострокових результатів реставраційного лікування.
10.	Помилки та ускладнення діагностики й лікування карієсу зубів. Етіологія та механізми розвитку вторинного карієсу, особливості його виникнення в депульпованих і вітальних зубах. Сучасні методи діагностики, лікування та профілактики. Аналіз чинників клінічної невдачі.
11.	Сучасні стратегії профілактики карієсу зубів. Індивідуальна та популяційна профілактика, оцінювання карієсогенного ризику, доказові профілактичні технології. Особливості профілактики в групах підвищеного ризику. Методи оцінювання клінічної та епідеміологічної ефективності профілактичних програм.
12.	Пульпіт: сучасні концепції етіології та патогенезу, патоморфологічні зміни та їх взаємозв'язок із клінічними проявами.
13.	Сучасні підходи до діагностики захворювань пульпи. Клінічні та інструментальні критерії діагностики гострих і хронічних форм пульпіту. Диференційна діагностика, обмеження традиційних методів та перспективи впровадження нових діагностичних технологій.
14.	Методи знеболення в ендодонтії. Фармакологічні характеристики місцевих анестетиків, механізми їх дії, ефективність і безпека. Особливості вибору методів анестезії та премедикації з урахуванням клінічної ситуації й супутньої патології.
15.	Біологічно орієнтовані та хірургічні методи лікування пульпіту. Сучасні показання до збереження життєздатності пульпи, вітальної ампутації та екстирпації. Біосумісні матеріали, критерії вибору методу лікування та оцінювання його віддалених результатів.
16.	Апікальний періодонтит: сучасні уявлення про етіологію, патогенез і патоморфологію. Мікробіологічні та імунзапальні механізми розвитку апікального періодонтиту. Сучасні класифікації та їх клінічне значення.
17.	Сучасні методи діагностики апікального періодонтиту. Клінічні критерії, диференційна діагностика гострих і хронічних форм. Можливості та обмеження

	рентгенологічних методів, конусно-променевої комп'ютерної томографії. Інтерпретація результатів візуалізації та оцінювання діагностичної точності.
18.	Сучасні принципи лікування апікального періодонтиту. Доказові протоколи ендодонтичного лікування, невідкладна допомога, обґрунтування послідовності лікувальних заходів. Біологічні методи контролю інфекції та оцінювання ефективності лікування.
19.	Технології інструментальної та медикаментозної обробки кореневих каналів. Біологічні основи дезінфекції системи кореневих каналів, інноваційні методи іригації та obturaції. Мікрохірургічна ендодонтія: сучасні показання, методики та оцінювання клінічної ефективності.
20.	Новітні матеріали для obturaції кореневих каналів. Фізико-хімічні, біологічні та механічні властивості силерів і філерів. Біосумісність, герметичність, біоактивність та критерії вибору матеріалів. Порівняльний аналіз сучасних методів obturaції
21.	Повторне ендодонтичне лікування: сучасні підходи та клінічні проблеми. Етіологія невдач первинного лікування, діагностичні критерії та прогнозування результатів. Хірургічні методи лікування апікального періодонтиту, особливості ведення складних клінічних випадків, зокрема ендо-періодонтальних уражень.
22.	Фізичні методи в комплексному лікуванні захворювань пульпи та періодонта. Біологічні механізми дії, сучасні технології та обладнання. Доказова оцінка ефективності, безпеки та перспектив застосування фізичних факторів в ендодонтії.
23.	Методи корекції дисколоритів і реставрації депульпованих зубів. Біологічні та естетичні аспекти відновлення зубів, внутрішнє та зовнішнє відбілювання, сучасні штифтові конструкції. Відновлення контактних пунктів. Критерії оцінювання естетичних і функціональних результатів лікування.
Модуль 2. “Хвороби пародонта. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клініка, діагностика, лікування та профілактика”	
24.	Сучасна пародонтологія: організація допомоги, термінологія та класифікації. Сучасні концепції етіології та патогенезу захворювань пародонта. Внесок українських учених у розвиток пародонтології. Аналіз сучасних наукових концепцій та класифікацій захворювань пародонта.
25.	Ротова рідина, слина та ясенна рідина в сучасних дослідженнях захворювань пародонта. Склад, біологічні функції та механізми регуляції. Вплив екзо- та ендогенних факторів. Перспективи використання біомаркерів для діагностики та моніторингу захворювань пародонта.
26.	Сучасні методи діагностики захворювань пародонта. Клінічні, індексні, цифрові та променеві методи. Ранній скринінг і стратифікація ризику. Комп'ютеризовані пародонтологічні системи, рентгенографія та КПКТ: діагностична цінність, можливості та обмеження.
27.	Папіліт, гінгівіт, локалізований пародонтит. Сучасні підходи до диференційної діагностики, оцінювання факторів ризику, лікування та профілактики. Критичний аналіз доказової бази.
28.	Гінгівіт: сучасні концепції патогенезу, класифікації та діагностики. Клінічні фенотипи, локалізовані та генералізовані форми, фактори ризику. Доказові підходи до лікування та профілактики.
29.	Локалізований пародонтит: сучасні критерії діагностики та оцінювання ризику прогресування. Клінічні та рентгенологічні характеристики, диференційна діагностика. Персоналізований підхід до лікування та профілактики.
30.	Етіологія та патогенез запальних захворювань пародонта. Взаємодія мікробіому, імунної відповіді та тканин пародонта. Роль локальних і системних факторів. Сучасні концепції дисбіозу та модифікованої запальної відповіді.

31.	Генералізований пародонтит: сучасні підходи до діагностики та визначення стадії, ступеня тяжкості й ризику прогресування. Клінічна фенотипізація, диференційна діагностика та персоналізація лікування.
32.	Пародонтит і коморбідні стани: сучасні уявлення про взаємозв'язок захворювань пародонта із системною патологією. Механізми взаємного впливу, фактори ризику та можливості міждисциплінарного менеджменту пацієнтів.
33.	Пародонтоз та інші дистрофічні ураження пародонта: сучасний погляд на термінологію та діагностику. Диференційна діагностика з пародонтитом і непародонтальними ураженнями. Критичний аналіз сучасних наукових підходів.
34.	Ідіопатичні та рідкісні захворювання тканин пародонта. Сучасні підходи до класифікації, діагностики та диференційної діагностики. Роль системних захворювань і генетичних факторів.
35.	Сучасна нехірургічна терапія пародонтиту. Контроль зубної біоплівки, професійна механічна терапія, локальна фармакотерапія та сучасні підходи до лікування пародонтальних кишень. Оцінювання клінічної ефективності та довгострокових результатів.
36.	Сучасна пародонтальна хірургія. Мукогінгівальні, резективні, регенеративні та естетичні втручання. Біологічне обґрунтування методів, показання, прогнозування результатів та критична оцінка доказів.
37.	Оклюзійні та ортопедичні аспекти комплексного лікування захворювань пародонта. Травматична оклюзія, оклюзійна корекція, тимчасове та постійне шинування. Показання, сучасні технології та оцінювання клінічних результатів.
38.	Системна фармакотерапія захворювань пародонта. Сучасні показання до застосування антибактеріальних, протизапальних та інших лікарських засобів. Фармакологічні взаємодії, безпека, антимікробна резистентність. Доказова оцінка ефективності системної терапії.
39.	Сучасні підходи до лікування рецесій ясен та гіперестезії дентину. Біологічні механізми, методи консервативної та хірургічної корекції, критерії оцінювання клінічних та пацієнт-орієнтованих результатів.
40.	Персоналізоване ведення пацієнтів із захворюваннями пародонта та коморбідною патологією. Вплив захворювань внутрішніх органів і систем, медикаментозної терапії та модифікованих факторів ризику на перебіг і результати лікування.
41.	Сучасні технології в комплексному лікуванні захворювань пародонта. Лазерні та ультразвукові технології, фотодинамічна терапія, плазмотерапія та інші ад'ювантні методи. Доказова оцінка ефективності й безпеки. Підтримувальна терапія, профілактика та довготривалий моніторинг результатів.
Модуль 3. Хвороби слизової оболонки порожнини рота	
42.	Сучасні уявлення про анатомо-фізіологічні та гістологічні особливості слизової оболонки порожнини рота і червоної кайми губ. Анатоми-фізіологічні та гістологічні особливості, механізми місцевого захисту, взаємодія епітелію, мікробіому та імунної системи. Сучасні підходи до клінічного обстеження пацієнтів із захворюваннями слизової оболонки порожнини рота. Первинні та вторинні морфологічні елементи уражень.
43.	Травматичні ураження слизової оболонки порожнини рота. Механічна, хімічна, термічна, електрична та променева травма: сучасні уявлення про механізми ушкодження та репарації. Диференційна діагностика, оцінювання тяжкості уражень, сучасні принципи лікування та профілактики.
44.	Аутоінфекційні захворювання слизової оболонки порожнини рота. Герпесвірусні, афтозні та виразково-некротичні ураження: сучасні концепції етіології, патогенезу та імунної відповіді. Клінічна диференційна діагностика, сучасні методи лабораторної верифікації, доказові підходи до лікування та профілактики.

45.	Мікотичні ураження слизової оболонки порожнини рота. Сучасні уявлення про мікробіом, колонізацію та патогенез мікотичних уражень. Клінічні форми, диференційна діагностика, лабораторна верифікація. Сучасні принципи локальної та системної фармакотерапії, особливості ведення пацієнтів груп ризику.
46.	Сучасні технології діагностики, лікування та профілактики вірусних уражень слизової оболонки порожнини рота. Молекулярно-генетичні та імунологічні методи діагностики, сучасні противірусні стратегії, вакцинопрофілактика. Критичний аналіз доказової бази інноваційних технологій.
47.	Бактеріальні інфекції з проявами на слизовій оболонці порожнини рота. Сучасні підходи до диференційної діагностики туберкульозу, сифілісу, дифтерії, гонококової інфекції та інших бактеріальних уражень. Лабораторна верифікація, інфекційний контроль і тактика лікаря-стоматолога.
48.	Системні захворювання та зміни слизової оболонки порожнини рота. Клінічні прояви захворювань травного каналу, серцево-судинної та ендокринної систем, хвороб крові та кровотворних органів, дефіцитних станів. Патогенетичні механізми, диференційна діагностика та роль стоматолога у ранньому виявленні системної патології.
49.	Аутоімунні та імунозапальні захворювання слизової оболонки порожнини рота. Пухирчатка, пемфігоїд, червоний плоский лишай, червоний вовчак та інші дерматози з ураженням слизової оболонки. Сучасні уявлення про патогенез, клінічні фенотипи, диференційна діагностика, імунопатологічні та гістологічні методи верифікації. Сучасні принципи терапії та міждисциплінарного менеджменту.
50.	Алергічні ураження слизової оболонки порожнини рота. Сучасні механізми гіперчутливості, медикаментозні стоматити, диференційна діагностика та принципи фармакотерапії. Невідкладні алергічні стани в стоматологічній практиці, алгоритми надання допомоги та профілактика повторних реакцій.
51.	Багатоформна ексудативна еритема та медикаментозно-індуковані реакції. Сучасні уявлення про патогенез, тригери та механізми епітеліального ушкодження. Диференційна діагностика багатоформної ексудативної еритеми, синдрому Стівенса-Джонсона та токсичного епідермального некролізу. Критерії тяжкості, тактика стоматолога та міждисциплінарне ведення.
52.	Рецидивні афтозні ураження слизової оболонки порожнини рота та синдром Бехчета. Сучасні концепції імунопатогенезу, фактори ризику та тригери. Диференційна діагностика з інфекційними, аутоімунними та системними захворюваннями. Сучасні підходи до лікування та профілактики рецидивів.
53.	Ураження слизової оболонки порожнини рота при екзогенних токсичних впливах, механізми токсичної дії важких металів, клінічні прояви, диференційна діагностика, лабораторна верифікація, принципи лікування та профілактики.
54.	Захворювання язика: сучасні підходи до діагностики та лікування. Десквамативний глосит, ромбоподібний глосит, складчастий та волосатий язик: сучасний погляд на етіологію, патогенез і клінічне значення. Неврогенні та функціональні розлади язика. Диференційна діагностика, лікування та профілактика.
55.	Сучасні технології діагностики та лікування захворювань губ. Хейліти різного генезу, передракові та запальні ураження червоної кайми губ. Цифрова візуалізація, дерматоскопія, біопсія та гістологічна верифікація. Сучасні терапевтичні та хірургічні технології, оцінювання їх клінічної ефективності.
56.	Потенційно злоякісні ураження та новоутворення слизової оболонки порожнини рота і червоної кайми губ. Сучасна термінологія та класифікація потенційно злоякісних уражень. Фактори ризику та молекулярні механізми канцерогенезу. Сучасні методи ранньої діагностики, візуалізації, біопсії та гістопатологічної верифікації. Принципи маршрутизації пацієнтів і міждисциплінарного лікування.

57.	Методи діагностики та лікування захворювань слизової оболонки порожнини рота у контексті наукових досліджень. Критичний аналіз сучасних технологій та їх доказової бази. Обґрунтування вибору методів діагностики, лікування та оцінювання результатів відповідно до тематики власного наукового дослідження.
-----	---

МЕДИЧНА (ЛАБОРАТОРНА) ПРАКТИКА ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ

№ з/п	Тема
1.	Прийом пацієнтів із одонтопатологією в клініці терапевтичної стоматології
2.	Прийом пацієнтів із захворюваннями пародонту в клініці терапевтичної стоматології
3.	Прийом пацієнтів із захворюваннями слизової оболонки порожнини рота в клініці терапевтичної стоматології
4.	Підготовка та ведення документації при плануванні та виконанні науково-дослідної роботи
5.	Проведення експериментальних досліджень (робота з експериментальними тваринами в експериментально-біологічній клініці (віварій), робота на видалених зубах, тощо)
6.	Проведення лабораторних досліджень (мікробіологічних, імунологічних, гістологічних, патоморфологічних, тощо) відповідно до теми науково-дослідної роботи

5. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Поточний контроль на практичних заняттях	<u>Методи:</u> тестування та письмове/усне опитування з акцентом на аналіз клінічних ситуацій; розв'язання проблемно-орієнтованих завдань, що передбачають обґрунтування клінічних рішень на основі доказової медицини; контроль і експертна оцінка практичних навичок, зокрема інтерпретації результатів лабораторних та інструментальних досліджень; аналіз клінічних кейсів із формуванням аргументованих клініко-наукових висновків.
Підсумковий контроль - іспит	Проводиться під час екзаменаційної сесії за графіком іспитів (і оцінюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова» https://vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи_або_https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, клінічно-орієнтовані ситуаційні завдання, практичні завдання, демонстрація практичних навичок

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань здійснюється згідно чинного Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова
([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf))

Поточний контроль	За системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Проміжні контролю	За системою традиційних оцінок
Контроль практичних навичок	За системою традиційних оцінок

Залік	За 200-бальною шкалою (середня арифметична оцінка за семестр конвертується в бали) Зараховано: від 122 до 200 балів Не зараховано: менше 122 балів
Підсумковий контроль з дисципліни	Сума балів за екзаменаційне тестування (12-20 балів) та усне опитування (38-60 балів) Оцінка за іспит: 71-80 балів – «відмінно» 61-70 балів – «добре» 50-60 балів – «задовільно» Менше 50 балів – «не задовільно»/не склав
Оцінювання дисципліни:	Поточна успішність – від 72 до 120 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 120-бальною шкалою): 60% оцінки за дисципліну Підсумковий контроль – від 50 до 80 балів: 40% оцінки за дисципліну Індивідуальна робота – від 1 до 12 балів Сумарно від 122 до 200 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,99	B	добре	
160-169,99	C		
141-159,99	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	
60-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-59,99	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання засвоєння знань здобувача де

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка “відмінно” виставляється у випадку, коли здобувач знає зміст теми заняття у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї.

Оцінка “добре” виставляється за умови, коли здобувач знає зміст теми заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчувачи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка “задовільно” ставиться здобувачу на основі його знань всього змісту теми заняття та при задовільному рівні його розуміння. Здобувач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчувачи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка “незадовільно” виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача не відповідають вимогам “задовільної” оцінки.

Критерії оцінювання усіх інших видів навчальної роботи здобувача ґрунтуються на вимогах Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова» ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)) і зазначені в робочій програмі навчальної дисципліни.

Оцінювання самостійної роботи.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти після засвоєння дисципліни – 200 балів. Мінімальна кількість балів становить 122 бали.

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Презентаційні та мультимедійні матеріали лекцій, підготовлені з урахуванням сучасних наукових даних, клінічних рекомендацій і принципів доказової медицини.

1. Робоча програма та силабус навчальної дисципліни.
2. Клінічні настанови: актуальні міжнародні та національні клінічні настанови й рекомендації з терапевтичної стоматології, зокрема EFP, AAR та інших профільних професійних організацій.
3. Електронні бази даних: PubMed, Scopus, Web of Science, UpToDate, ScienceDirect.
4. Матеріали з академічної доброчесності та дослідницької етики.

8. ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- Виконання навчальних завдань і робота за дисципліною має відповідати вимогам
- «Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова» ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf))
 - Закону України «Про освіту» (ст. 42)
 - Закону України «Про академічну доброчесність»
 - Кодексу академічної доброчесності ВНМУ ім. М. І. Пирогова (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/kodex_akad_dobr_edit%202026.pdf) .

Здобувач освіти має право на отримання якісних освітніх послуг та безпечне освітнє середовище в умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій та надзвичайних станів, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, Статуті університету та порядку надання освітніх послуг, в тому числі при виникненні надзвичайних ситуацій, регламентованого основними документами та розпорядженнями щодо організації навчального процесу в ВНМУ ім. М. І. Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни та виконання усіх видів навчальних завдань/дослідницької діяльності здобувач освіти має керуватись Законом України «Про освіту» (ст. 42), Законом України «Про академічну доброчесність», Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності ВНМУ ім. М.І. Пирогова). При порушенні норм академічної доброчесності застосовуються заходи реагування відповідно до чинних нормативних документів.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. На першому практичному занятті викладач проводить інструктаж з безпечного поведіння в приміщеннях кафедри, ознайомлює із місцем розташування укриття, маршрутом переміщення

в укриття згідно прийнятої схеми евакуації, правилами поведінки під час переміщення до укриття та перебування в ньому, пояснює всі дії, передбачені Планом реагування на надзвичайні ситуації (згідно Наказу № 505 від 30.08.2023 р.). У разі сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення викладач перериває заняття. Всі разом переходять в укриття, де перебувають до скасування сигналу оповіщення. Після відміни сигналу тривоги викладач і здобувачі освіти продовжують заняття в учбових кімнатах кафедри або самостійно доопрацьовують навчальний матеріал з опитуванням на наступному занятті.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять.

Здобувач освіти зобов'язаний приймати активну участь в проведенні освітнього процесу: відвідувати заняття та бути підготовленим до них, активно обговорювати тему заняття, виконувати всі передбачені програмою завдання, шукати додаткову інформацію по темі заняття та презентувати її своїм колегам.

На заняття слід приходити вчасно. Запізнення не допускається (згідно Правил внутрішнього розпорядку для осіб, що навчаються у ВНМУ). Здобувач, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку. На практичних заняттях аспірант має бути одягнений в медичний халат, в іншому випадку здобувачі не допускаються до заняття,

У спілкуванні з викладачами, співробітниками, товаришами та іншими особами, що навчаються у ВНМУ дотримуватись ввічливості, привітності, доброзичливості. Здобувачі повинні дотримуватись тиші, спокою, шляхетної поведінки в приміщеннях кафедри.

У своїй роботі колектив кафедри дотримується принципів взаємоповаги і толерантності. Те саме вимагається від здобувачів.

Здобувач повинен дотримуватись правил безпеки під час знаходження у приміщеннях кафедри.

При виконанні практичних завдань робоче місце має зберігатись у порядку та бути прибраним після виконання практичної роботи.

Під час перебування на клінічних базах здобувачі зобов'язані виконувати вимоги лікувально-охоронного та санітарно-гігієнічного режимів. При введенні в лікувальному закладі режиму карантинних обмежень обов'язкове строге виконання його вимог. Форма одягу при вході у клініку: змінне взуття, медичний халат і шапочка. При собі мати медичну маску, рукавички, антисептик. Пронесення з собою верхнього одягу, взуття, громіздких речей не дозволяється. Заборонене самовільне, без дозволу викладача, торкання до апаратури, обладнання та інструментарію. Під час співбесід з пацієнтами та їх родичами, а також поза клінікою здобувачі зобов'язані дотримуватись етико-деонтологічних принципів, вимог чинного законодавства про збереження інформації. Категорично забороняється поширювати медичну та особисту інформацію пацієнтів у будь-який спосіб (в т.ч. у соцмережах, усних розповідях тощо). Під час контактів з персоналом та дискусій в процесі навчання сповідуються принципи толерантності, ввічливості та взаємоповаги, не допускається виклична, некоректна, провокативна поведінка.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті не допускається (окрім екстрених дзвінків, випадків демонстрації додаткового матеріалу з теми заняття).

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, встановленому в чинному Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)) своєму викладачу. Відпрацювання передбачає виконання завдань згідно теми пропущеного заняття і специфіки дисципліни.

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в чинному Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)). До підсумкового контролю здобувачі допускаються за умови відсутності академічної заборгованості: середній бал поточних оцінок не менше 3,0 (72 бали за 120-бальною шкалою), всі підсумкові заняття

до змістових модулів складено на позитивну оцінку («3» і більше), всі пропущені практичні заняття відпрацьовані на позитивну оцінку («3» і більше). В іншому випадку здобувач повинен підвищити середній бал, відпрацювавши незадовільні оцінки, та відпрацювати пропущені заняття.

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни здобувач може отримати за якісне виконання індивідуальної роботи, зміст якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІР згідно чинного Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І. Пирогова ([https://www.vnmue.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc\(2026\).pdf](https://www.vnmue.edu.ua/downloads/other/polog_organiz_ocv_proc(2026).pdf)).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, здобувач повинен спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то аспірант має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (https://www.vnmue.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи). Також здобувач має право звернутись до студентського самоврядування, адміністрації факультету чи університету безпосередньо чи через скриньки довіри (лінки і адреси доступні на офіційному сайті ВНМУ). Кафедра виходить з розуміння того, що студентоцентричність передбачає відповідальність здобувача за свідоме й активне набуття знань, належне виконання передбачених законодавством та регуляторними документами ВНМУ норм і правил та залишає за собою право інформувати відповідні структури про порушення з боку здобувачів.

Політика в умовах змішаного навчання. Порядок змішаного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (https://www.vnmue.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять, лекцій, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (https://www.vnmue.edu.ua/кафедра_терапевтичної_стоматології/Аспіранту/форма_навчання/курс/навчально-методичні_матеріали)

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через чат в Microsoft Team, месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

9. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

1. Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри (<https://www.vnmue.edu.ua/кафедра-терапевтичної-стоматології/Аспіранту>). Консультації проводяться згідно графіку консультацій.
2. Розклад та розподіл груп по викладачах опублікований на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmue.edu.ua/кафедра-терапевтичної-стоматології/Аспіранту>).
3. Питання до проміжних та підсумкового контролів дисципліни опубліковані на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmue.edu.ua/кафедра-терапевтичної-стоматології/Аспіранту>)

ЛІТЕРАТУРА

Базова з терапевтичної стоматології:

1. Терапевтична стоматологія: у 4 томах: підручник. Т.1. Пропедевтика терапевтичної стоматології / М. Ф. Данилевський, А. В. Борисенко, Л. Ф. Сидельнікова та ін.; за ред. А. В. Борисенка. - 4-е вид., випр. - К.: ВСВ «Медицина», 2020. – 456 с.
2. Терапевтична стоматологія: У 4-х томах: підручник. Т.2. Карієс. Пульпіт. Періодонтит. Ротовий сепсис. – 3-тє вид. Рекомендовано МОЗ / За ред. А.В. Борисенка. – К., 2020. – 592с.
3. Терапевтична стоматологія. Том 3. Захворювання пародонта: Підручник у 4 томах, том 3 присвячений захворюванням пародонта. Автори: М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко,

- М.Ю. Антоненко та інші; за редакцією А.В. Борисенка. Видання друге, перероблене і доповнене. – 2020. – 664 с.
4. Терапевтична стоматологія: у 4 томах. Том 4. Захворювання слизової оболонки порожнини рота: підручник / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, О.Ф. Несин та ін. – 2-е видання. – К. «Медицина». – 2021. – 640 с.
 5. Щелепно-лицева хірургія: підручник / О.О. Тимофєєв. – 3-є видання. – Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2022. – 792 с. (чорно-білі) + 40 кольор.
 6. Ортопедична стоматологія. Національний підручник: за ред проф. Рожка М.М., проф. Неспрядька В.П. 2020 Підручник / М.М. Рожко, В.П. Неспрядько, І.В. Палійчук та ін.: за ред М.М. Рожка, В.П. Неспрядька. – К. ВСВ «Медицина», 2020. – 720 с.
 7. Пропедевтика терапевтичної стоматології: підруч. для студ. стом. факул. вищ. навч. закл. МОЗ України / І. М. Ткаченко, І. Я. Марченко, З. Ю. Назаренко, С. А. Павленко, О. В. Павленкова, В. М. Петрушанко, А. І. Сидорова, М. А. Шундрік. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2021 р. – 439 с
 8. Фантомний курс сучасних технологій лікування одонтопатології: навчальний посібник / І. М. Ткаченко та ін. За редакцією професора І. М. Ткаченко – Львів: Видавництво «Магнолія 2006». – 2025 р. – 396 с.

Допоміжна з терапевтичної стоматології:

9. Пропедевтика терапевтичної стоматології. Навчально-методичний посібник / М.Ю. Гончарук-Хомин, О.Я. Білінський, І.Ю. Гангур. – 2024 року.
10. Терапевтична стоматологія: Захворювання пародонта: навчально-методичний посібник до практичних занять з терапевтичної стоматології / М. Ю. Гончарук-Хомин, М. І. Балега. – Ужгород, 2024. – 85 с.
11. Терапевтична стоматологія: Патологія пародонту та СОПР: навчально-методичний посібник до практичних занять з терапевтичної стоматології / Гончарук-Хомин М.Ю., Ньорба Бобиков М.М. – Ужгород:, 2024. – 177 с.
12. Терапевтична стоматологія для лікарів-інтернів. Частина 1. Карієс та його ускладнення: навчальний посібник / П.М. Скрипников, К.О. Удальцова, В.І. Шинкевич, О.А. Писаренко, Л.М. Хавалкіна, Ю.В. Тимошенко, С.І. Геранін. – Полтава: Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ), 2023.
13. Практична пародонтологія: 2-е видання / Кеннет Ітон, Філіп Овер. – Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2023. – 335 с. (кольорові).
14. Клінічна пародонтологія та імплантологія за Ньюманом і Карранзою: 14-е видання: в 2-х томах, переклад / Майкл Г. Ньюман, Перрі Р. Клоккевольд, Сатіш Елангован та ін. – К. «Медицина». – 2025. – 1543 с.
15. Профілактика стоматологічних захворювань: Підручник для підготовки студентів, лікарів-стоматологів-інтернів та практикуючих лікарів-стоматологів. Автори: Л.Ф. Каськова, Л.І. Амосова, О.О. Кулай та інші.
16. Кіцера Н. І., Ковальчук Л. Є., Рожко М. М. Генетична патологія і її стоматологічні прояви. Навчальний посібник для стоматологів, сімейних лікарів, генетиків. Івано-Франківськ – Львів. «Фоліант», 2021. – 240 с.
17. Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога: підручник / І.С. Зозуля, А.О. Волосовець, О.Г. Шекера та ін. – 5-е видання. – К. «Медицина». – 2023. – 560 с.
18. Кандидоз порожнини рота: діагностика і лікування / Фесенко В.І., Глазунов О.А. – «Новий світ-2000». – 2023. – 235 с.
19. Антибактеріальна терапія в стоматології / Петрова Т.А., Островська Г.Ю., Луценко Р.В. та ін. – «Магнолія». – 2023. – 296 с.
20. Клінічна фармакологія: навчальний посібник / М.В. Хайтович, Г.В. Зайченко, І.О. Афанасьєва та ін. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2024. – 335 с. (чорно-білі).

21. Фармакологія: підручник / І.В. Нековаль, Т.В. Казанюк. – 10-те вид., переробл. і доповн. – К.: ВСВ «Медицина», 2022. – 552 с.
22. Фармакологія за Рангом і Дейлом: пер. 9-го агл. вид. у 2 томах. Т.2 / Джеймс М. Ріттер, Род Флавер, Грем Гендерсон, Юн Конг Лоук, Девід Мак'юен, Гамфрі П. Ранг; наук. ред. пер. : Ганна Зайченко, Микола Хайтович. – К.: ВСВ «Медицина», 2022. – 342 с.
23. Фармакотерапія з фармакокінетикою: підручник для здобувачів закл. вищ. освіти / І. В. Кіреєв, О. О. Рябова, Н. В. Жаботинська та ін.; за ред. І. В. Кіреєва. — Самост. електр. вид. — Харків : НФаУ, 2023. — 378 с.
24. Фармакотерапія в нейростоматології: Навчальний посібник / Луценко Р.В., Капустник Ю.О., Сидоренко А.Г. – Львів: "Магнолія 2006", 2024. – 328 с.
25. Моделювання анатомічної форми зубів: підручник / П.С. Фліс, Т.М. Банних, А.М. Бібік, С.Б. Костенко. – 2-е видання, Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2025. – 352 (чорно-білі) + 20 кол.
26. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія дитячого віку: підручник / Л.Я. Яковенко, В.Г. Черкасов, І.Л. Чехова та ін. – 2-е видання. – Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2022. – 496 с. (кольор.).
27. Судова стоматологія: підручник / Б.В. Михайличенко, А.М. Біляков, В.В. Франчук. – Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». - 2024. – 263 (ч-б) + 4 кол.
28. Техніка виготовлення знімних протезів: підручник / П.С. Фліс, Т.М. Банних. – 3-є видання, Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2024. – 264 (чорно-білі) + 32 кол.
29. Лабораторні етапи виготовлення ортопедичних конструкцій зубних протезів: навчально-наочний посібник / М.М. Рожко, Т.М. Дмитришин, І.В. Палійчук та ін. / Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2024. – 222 с. (кол.)
30. Propaedeutics of therapeutic dentistry. The textbook for higher education applicants of dental and foreign faculties of higher education institutions of Ministry of health of Ukraine/ I.M. Tkachenko, I.Y. Marchenko, M.A. Shundryk, Z.Y. Nazarenko, S.A. Pavlenko, O.V. Pavlenkova, A.I. Sydorova, Y.Y. Vodoriz, N.M. Brailko / “Magnolia 2006”, 2023. – 423p.
31. Tetyana Zaporozhets, Olena Tkachenko, Svitlana Tryniak. Dental Physiology. Study manual in English.-Lviv: “Magnolia 2006”, 2023. – 166 p.
32. Kaskova L.F., Yanko N.V. Preclinical manual of paediatric therapeutic dentistry. – Lviv: «Magnolia 2006», 2024. – 108 p.
33. Diagnosis and Management of Oral Mucosal Lesions. An Issue of Oral and Maxillofacial Surgery Clinics of North America / / by Neel Bhattacharyya (Editor), Donald Cohen (Editor), Elsevier; 1st Edition, 2023. – 240 p.
34. A Guide to Clinical Differential Diagnosis of Oral Mucosal Lesions / Michael W. Finkelstein; Emily Lancel; John W. Hellstein, 2023. – 95 p.
<https://assets.ctfassets.net/nglyjmvvpp62/78XdWWzSRvvWBIAocvuJKL/b232c1ed3b75f84bdd6654e3669100/ce110.pdf>
35. Romanos G. E. Advanced Laser Surgery in Dentistry. – John Wiley & Sons, 2021.
36. Enno Schmidt. Diseases of the Oral Mucosa. – 2021. – 550 p. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-030-82804-2>
37. Gehrig, Jill S, and Daniel E Shin. Foundations of Periodontics for the Dental Hygienist. Sixth edition. Burlington, MA: Jones & Bartlett Learning, 2023.

Нормативні документи:

1. [Стандарт медичної допомоги «Анестезіологічне забезпечення в амбулаторній стоматології»](#) (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 27 березня 2025 року № 555).
2. [Клінічна настанова, заснована на доказах «Анестезіологічне забезпечення в амбулаторній стоматології»](#) (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 27 березня 2025 року № 555).

3. [Стандарт медичної допомоги «Карієс зубів»](#) (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 23 травня 2024 року № 869).
4. [Клінічна настанова, заснована на доказах «Карієс зубів»](#) (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 23 травня 2024 року № 869).
5. [Стандарти медичної допомоги «Дентоальвеолярна травма»](#) (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 17 лютого 2023 року № 314).
6. [Стандарт медичної допомоги «Раціональне застосування антибактеріальних і антифунгальних препаратів з лікувальною та профілактичною метою»](#) (Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 23.08.2023 № 1513).

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. Сайт кафедри <http://www.vnmu.edu.ua/кафедра-терапевтичної-стоматології>
2. Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://www.library.vnmu.edu.ua>
3. Національна наукова медична бібліотека України: <http://www.library.gov.ua/>
4. Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>
5. МОЗ України <https://moz.gov.ua/>
6. Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>
7. Електронний ресурс [http://dental-ss.org.ua/load/kniga_stomatologia/5]
8. Українська академія парадонтологів: <https://uaperio.org>
9. Українська асоціація парадонтологів: <https://aiukraine.com.ua>
10. Асоціація стоматологів України: <https://www.udenta.org.ua>
11. Англomовна текстова база даних медичних та біологічних публікацій: <http://www.pubmed.com>
12. Англomовний веб-ресурс для лікарів та інших професіоналів охорони здоров'я: <https://emedicine.medscape.com>

Силабус з дисципліни “Терапевтична стоматологія” обговорено та затверджено на засіданні кафедри терапевтичної стоматології (протокол № 1, від “26” серпня 2026 року).

Відповідальний за курс:

К.мед.н., доцент ЗВО

(науковий ступінь, вчене звання)

Наталія ГАДЖУЛА

(підпис)

Завідувач кафедри терапевтичної стоматології

Д.мед.н., професор ЗВО

(науковий ступінь, вчене звання)

Марія ШІНКАРУК-ДИКОВИЦЬКА

(підпис)